

ASKER OG BÆRUM TINGRETT

NORMERING AV TID TIL HOVEDFORHANDLING I ASKER OG BÆRUM TINGRETT

Asker og Bærum tingrett ønsker å teste ut normering av hovedforhandlingstid i enkelte sakstyper. Vi ser for oss en testperiode på to til tre år.

Formålet med normeringen er å bidra til reduserte sakskostnader og mer spissede hovedforhandlinger. Med bedre forberedelse av sakene fra dommer- og advokatsiden, bedre samarbeid om klarlegging av sakens tvistepunkter og bevisføring i tråd med tvisteloven, kan rettsmøtene konsentreres.

Den normerte tiden er den tidsrammen som retten normalt tilbyr å stille sine ressurser til rådighet for partene. Normeringen er likevel bare veiledende for den dommeren som skal behandle saken. Etter en konkret vurdering kan hensynet til en forsvarlig behandling tilsi at det er aktuelt å fravike utgangspunktet, og sette av mer tid til rettsmøtet.

For at så mange som mulig skal bli kjent med prøveordningen, sender vi ut denne informasjonen i alle nye tvistesaker, uavhengig av om den konkrete saken faller inn under prøveprosjektet.

Prøveprosjektet vil bli evaluert i løpet av 2028.

Normeringstiden for enkelte sakstyper

Barnevernssaker (overprøving av vedtak fra Barneverns- og helsenemnda)	2 rettsdager
Foreldretvist (tvist om foreldreansvar, fast bosted og samvær etter barneloven)	1 ½ rettsdag
Avhendingslovssaker	1 ½ rettsdag
Bustadoppføringslovssaker	1 ½ rettsdag
Person- og pasientskadesaker	2 rettsdager
Psykisk helsevernssaker (overprøving av kontrollkomisjonens vedtak)	1 rettsdag
Arbeidsrettssaker (stillingsvern)	2 rettsdager
Saker med tvistesum inntil 1 million kroner	1 rettsdag

Postadresse
Postboks 578, 1302 Sandvika

Sentralbord
67576500

Saksbehandler
Beate Kyung Næss

Bankgiro

Organisasjonsnummer
935363233

Kontoradresse
Kjørboveien 10, Sandvika

Telefaks

Telefon

Ekspedisjonstid

Internett/E-post

taobpost@domstol.no

Når hovedforhandling gjennomføres på halvannen dag, gjennomføres normalt bevisførselen på dag én og avsluttende innlegg holdes dag to.

Når hovedforhandlingen gjennomføres på to dager, gjennomføres normalt bevisførselen på dag én og halve dag to, mens de avsluttende innleggene holdes etter lunsj på dag to.

Momenter som kan tilsi avvik fra normen er:

- Svært mange og/eller sammensatte krav
- Omfattende nødvendig sakkyndigbevis
- Omfattende nødvendig vitneførsel
- Flere enn to parter
- Behov for befaring
- Saken reiser uavklarte prinsipielle spørsmål
- Behov for befaring

Tingrettens forventninger til advokatene:

- Advokatene er godt kjent med den nasjonale veilederen for behandling av sivile tvister i tingretten
(<https://www.domstol.no/contentassets/d49a76b05ff34821be40b572d2671aee/01-veileder-tingrett.pdf>)
- Stevning og tilsvær er gjennomarbeidet og i tråd med kravene i veilederen punkt 3 (stevningen) og punkt 4 (tilsværet). Partene er tydelige på hva de er uenige om. Normalt bør partene oppgi sitt syn på rettsmekling og tidsavsetting til hovedforhandling i stevning og tilsvær. Eventuell anmodning om å fravike tidsnormeringen skal begrunnes i konkrete omstendigheter i saken.
- Dersom ikke vitner kan navngis allerede i stevning/tilsvær, bør partene kunne angi antall vitner og relevans av vitnene.
- Krav om rettsoppnevnt sakkyndig bør fremsettes allerede i stevning/tilsvær.
- Rettsmekling og hovedforhandling vil normalt bli berammet i planmøte, men kan også bli berammet på et tidligere tidspunkt. Advokater som påtar seg oppdrag i sakene forventes å kunne møte i rettsmekling og hovedforhandling innenfor relativt kort tid.
- Planmøtet er godt forberedt, jf. tilpasset innkalling/sakliste og veilederen punkt 5.4. Dersom advokatene mener at det er spesielle forhold som bør behandles i planmøtet, bør dette kommuniseres til retten straks etter innkalling til møtet og før dommer sender ut tilpasset sakliste for planmøtet.
- Advokatene følger frister som er satt av retten, herunder i planmøtet.
- Antallet prosesskriv etter planmøtet begrenses i tråd med veilederen punkt 5.5
- Der det er avtalt i planmøtet skal advokatene inngi en leseliste i sluttinnlegget, der de helt sentrale dokumentene som forventes lest av dommeren før hovedforhandlingen

er tatt med samt en tidsplan for hovedforhandlingen. I noen saker kan det også være aktuelt å be advokatene om å utarbeide en tidslinje eller andre hjelpedokumenter. Disse dokumentene skal være *omforent* mellom partene.

- I personskadesaker med tvist om utmåling av erstatning skal oppdaterte erstatningsberegninger inngis senest i forbindelse med sluttinnlegget (om ikke annet er avtalt/besluttet).

Hva advokatene kan forvente av tingretten:

- At dommeren tar styring for å avklare anførsler, hva som er omtvistet og skjære til saken.
- At dommeren avklarer hva de tilbudte bevismidlene skal godtgjøre.
- Rettsmekling og hovedforhandling berammes så raskt som mulig.
- Det legges tidlig en plan for saksforberedelsen.
- Innkalling til planmøte er skreddersydd – det sendes ut en tilpasset agenda til advokatene i forkant av planmøtet.
- Planmøtet gjennomføres som hovedregel som et videomøte. Sakens tvistesporsmål avklares i planmøtet. Det legges også en plan for videre saksforberedelse, som blant annet omhandler når nødvendige beslutninger skal tas, hvilke frister som gjelder og den nærmere gjennomføringen av hovedforhandlingen. Dommeren avklarer hvordan dokumentasjonen bør skje.
- Dersom saken skal rettsmekles, tar mekleren som hovedregel kontakt med advokatene i forkant av meklingsmøtet.
- Dommeren vil kunne ta en fornyet henvendelse om rettsmekling underveis i saksforberedelsen.

Når det gjelder den nærmere forberedelse og gjennomføring av sakene, viser vi til den nasjonale veilederen for behandling av sivile tvister i tingretten.

(<https://www.domstol.no/contentassets/d49a76b05ff34821be40b572d2671aee/01-veileder-tingrett.pdf>)

Særlig om foreldretvistsaker

I foreldretvistsaker settes det vanligvis av **halvannen dag** til hovedforhandlingen.

Saker som bare gjelder foreldreansvar vil normalt kunne avvikles på kortere tid – det vil si inntil én rettsdag.

Momenter som normalt vil inngå i vurderingen av om det er aktuelt å utvide rettsmøtetiden er:

- Om saken gjelder flere barn.
- Om saken har lang historikk og-/eller det foreligger et stort antall dokumenter i forbindelse med barnevernssak eller straffesak.

- Hvor grundig saksforberedelsen har vært.
- Om det er sakkyndige med motstridende oppfatninger.

I de fleste av disse sakene er de sentrale bevisene foreldrenes forklaringer, barnas syn og den sakkyndiges vurdering. Hovedforhandlingen bør derfor konsentreres om disse bevisene.

Tidsplanen for hovedforhandlingen vil vanligvis se omtrent slik ut:

DAG 1

09.00 – 09.15	Rettens innledning
09.15 – 10.15	Saksøkerens saksframstilling
10.15 – 10.30	Saksøktes korrigeringer/suppleringer
10.30 – 10.40	Pause
10.45 – 12.00	Partsforklaringer
12.00 – 12.45	Lunsjpause
12.45 – 13.30	Partsforklaringer forts.
13.30 – 14.45	Vitnebevis
14.45 – 15.00	Pause
15.00 – 16.00	Sakkyndig

DAG 2

09.00 – 10.30	Evt supplerende bevisførsel
10.30 – 10.45	Pause
10.45 – 11.15	Prosedyre saksøkeren
11.15 – 11.45	Prosedyre saksøkte
11.45 – 12.00	Avslutning – utveksling av sakskostnadsoppgaver mv

I tillegg til den nasjonale veilederen for behandling av sivile tvister i tingretten (<https://www.domstol.no/contentassets/d49a76b05ff34821be40b572d2671aee/01-veileder-tingrett.pdf>), forutsettes det at advokatene er kjent med den nasjonale veilederen for behandling av foreldretvister. (<https://www.domstol.no/contentassets/aeb7876c20a44ed0afd8ee7684fc9557/nasjonal-veileder-foreldretvister-14022025docx.pdf>)

Særlig om barnevernssaker

I barnevernssakene settes det vanligvis av **to dager** til hovedforhandlingen, med mindre den kan gjennomføres på kortere tid. I saker om akuttvedtak settes det normalt av **én dag** til rettsmøtet.

Momenter som normalt vil inngå i vurderingen av om det er aktuelt å utvide tid til hovedforhandling kan være:

- Inngrepets art
- Antallet parter og barn
- Sakens historikk
- Om det er motstridende oppfatninger blant sakkyndige.

For å gi dommeren en oversikt over saken bør partene så tidlig som mulig sende inn dokumenter fra nemndsbehandlingen slik som møteboken fra Barnevern- og helsenemnda, barnevernstjenesten saksframlegg og begjæringen om tiltak til nemnda, eventuelle sakkyndigrapport(er) som er utarbeidet, talspersonenes notat fra samtalen med barnet i forbindelse med nemndsbehandlingen samt selve nemndsvedtaket.

Det vil være naturlig å avklare i planmøte

- Om kommunen skal holde den innledende saksframstillingen.
- Hvis det er flere advokater på private parter side, om de kan samordne sine innledende bemerkninger for å unngå unødvendig dobbeltbehandling.
- Om det er uenighet om saksframstillingen i nemndsvedtaket eller om den kan legges til grunn av retten. Hvilket sentralt faktum er det eventuelt uenighet om?
- Om det har skjedd noe nytt siden nemndsbehandlingen som er relevant for det retten skal avgjøre.
- Omfanget av vitneførsel, slik det er redegjort for under foreldretvistsakene. Det vil normalt være tidsbesparende at barnevernstjenesten forklarer seg til slutt.

Tidsplanen for hovedforhandlingen vil vanligvis se omtrent slik ut:

DAG 1

09.00 – 09.15	Rettens innledning
09.15 – 10.45	Kommunens saksframstilling
10.45 – 11.00	Pause
11.00 – 11.15	Privat(e) part(er)s korrigeringer/suppleringer
11.15 – 12.00	Partsforklaring(er)
12.00 – 12.45	Lunsjpause

12.45 – 13.30	Partsforklaring(er) forts.
13.30 – 15.30	Vitneførsel (evt fortsatt partsforklaring) inkl en pause på 15 minutter

DAG 2

09.00 – 12.00	Vitneførsel (herunder kommunens partsvitne), inkl en pause på 15 minutter
12.00 – 12.45	Lunsj
12.45 – 15.00	Prosedyrer

I tillegg til den nasjonale veilederen for behandling av sivile tvister i tingretten (<https://www.domstol.no/contentassets/d49a76b05ff34821be40b572d2671aee/01-veileder-tingrett.pdf>), forutsettes det at advokatene er kjent med den nasjonale veilederen for behandling av barnevernssaker.

(<https://www.domstol.no/contentassets/aeb7876c20a44ed0afd8ee7684fc9557/nasjonal-veileder-for-behandling-av-barnevernssaker---ny-forside-130225.pdf>)

Særlig om saker etter lov om tvungent psykisk helsevern

I saker for overprøving av Kontrollkommisjonens vedtak etter psykisk helsevernloven § 7-1 settes det normalt av **inntil én rettsdag**. Det skal mye til for å sette av mer tid, og ofte er det ikke behov for å bruke hele den avsatte dagen.

Begjæring om rettslig overprøving skal sendes inn på via Kontrollkommisjonen.

Eventuelt behov for vitneførsel utover partsvitneforklaring fra ansvarlig overlege må begrunnes.

Tidsplanen for hovedforhandlingen vil vanligvis se omtrent slik ut:

09.00 – 09.15	Rettens innledning
09.15 – 10.15	Statens innledningsforedrag
10.15 – 10.30	Pause
10.30 – 10.50	Privat parts korrigeringer/suppleringer
10.50 – 11.20	Partsforklaring
11.20 – 12.00	Faglig ansvarlig overlege
12.00 – 13.00	Lunsj
13.00 – 14.00	Prosedyrer